

‘Het worden cruciale jaren voor de Democraten. Het is nu of nooit, anders wordt Trumps MAGA-beweging alleen maar sterker’

Is er ook ruimte voor hoop op positieve dingen nu Donald Trump op 20 januari het Witte Huis opnieuw gaat betrekken? Amerikadeskundigen geven antwoord.

Iñaki Oñorbe Genovesi 17 januari 2025, 05:00

‘Somberheid overheerst. Er worden hele catalogi aangelegd van te verwachten rampen’, schreef columnist Arie Elshout onlangs [in de krant](#) over de komst van Trump 2. Wie de lijst aan vergaande en soms ook radicale plannen leest begrijpt gelijk waarom wereldwijd regeringsleiders, techbazen en mensenrechtenorganisaties haast slapeloze nachten hebben.

Wat mogelijk komen gaat: massadeportaties van migranten, belastingvoordelen voor de rijken, Amerika gaat weer boren naar eigen olie en gas, zware importtarieven op buitenlandse producten, ingrepen in de gezondheidszorg en het onderwijs, transgenders aanpakken, een verdubbeling van de Navo-betalingen, Groenland, Canada en het Panamakanaal mogelijk inlijven. En dan is er nog de belofte om snel een einde te maken aan de oorlog in Oekraïne - door sommigen al getypeerd als [‘een onrechtvaardige vrede’](#) die de kiem van toekomstig geweld kan bevatten.

Hoe dan ook wordt het een tweede presidentstermijn zoals geen ander in de recente Amerikaanse geschiedenis. Ook al omdat een groot deel van team-Trump wel de ervaring heeft in het Witte Huis, maar niet de vermoeidheid van een tweede termijn. Immers, Trump en de zijnen zijn vier jaar afwezig geweest. Geeft dat hoop dat er na 20 januari wellicht ook positieve dingen staan te gebeuren, mits Trumps meest radicale beleidsmaatregelen worden ingeperkt?

Bianca Pander, Amerikanist en partner bij campagnebureau BKB:

‘Het geeft me weinig hoop als je ziet wie Trump nu om zich heen verzamelt. Juist de mensen die hem vorige keer tegenspraken zijn uit Trumps omgeving verdwenen. Het zijn vooral de fanatiekelingen die snappen hoe ze hem moeten bewerken en de ja-knikkers die de komende jaren Trump omringen. Het feit dat ze met nieuwe energie en vier jaar ervaring het Witte Huis in gaan is juist iets wat me extra zorgen baart. Vorige keer heeft Trump uiteindelijk toch relatief weinig van zijn beloftes waar kunnen maken door zijn eigen onervarenheid en die van zijn team.

‘Wat me wel hoopvol stemt is dat wellicht een aantal Republikeinse senatoren en leden van het Huis van Afgevaardigden niet zomaar in alle grillen van Trump mee zullen gaan. Dat zagen we al toen de Senaat zijn nieuwe leider moest kiezen. De kandidaat die Trump en Elon Musk naar voren schoven, senator Rick Scott uit Florida, werd al in de eerste ronde weggestemd. De senatoren bleken niet gevoelig voor Musks dreigement dat hij anders een tegenkandidaat zou financieren bij de volgende verkiezingen. Hopelijk houden zij hun rug recht en krijgen de Democraten de energie weer terug voor de midterms, de tussentijdse verkiezingen over twee jaar, om zo de meerderheid in het Huis en de Senaat terug te winnen.’

Donald Trump spreekt aanhangers toe tijdens een bijeenkomst in Pennsylvania. Gouverneur Kristi Noem van South Dakota (rechts) luistert mee. AP

Jennifer Smits-Kilgus, werkte als topambtenaar in de regering-Bush en voerde campagne voor het team Biden-Harris:

‘Het worden cruciale jaren voor de Democratische partij. De terugkeer van Trump in het Witte Huis laat zien dat de economie, wat er ook gebeurt, altijd het belangrijkste is. Democratie is niet enkel een filosofische verhandeling. Algemene beleidsplannen zonder verdere specificaties leveren altijd slechte electorale resultaten op, kijk bijvoorbeeld naar het onvermogen van Kamala Harris om tijdens de verkiezingscampagne haar aanpak van de inflatie concreet te maken.

‘De kwesties die Harris en de liberale elite van de Democraten zo dierbaar waren, minderhedenrechten, kwijschelding van studieleningen en abortusrechten – resoneerden overduidelijk niet bij de meerderheid van de Amerikanen, van wie velen nauwelijks nog kunnen voorzien in hun basisbehoeften. Geconfronteerd met hun boosheid over de beperking van allerlei rechten en de stijgende prijzen van boodschappen, stemden Amerikanen op Trump omdat ze geloofden dat hij meer voor de economie zal doen.

‘De Democraten hebben bovendien een bedenkelijke geschiedenis als het gaat om het met elkaar eens te worden en zich te verenigen. Senator Bernie Sanders en Afgevaardigde Alexandria Ocasio Cortez zijn beiden al lang progressieve voorvechters van kwesties als betaalbare huisvesting voor de armen en meer financiering voor sociale programma’s. Daarbij hebben ze net zo veel met hun eigen democratische partijleiding moeten debatteren als met de Republikeinen.

‘Telkens wanneer de Amerikaanse droom voor velen onbereikbaar is, lukt het de Democraten niet hierop in te spelen. De verkiezingen lieten zien dat Amerikanen uit angst stemmen: bang dat ze niet genoeg kunnen sparen voor hun pensioen, bang dat ze hun kinderen niet naar goede universiteiten kunnen sturen, bang dat ze zich geen huis in een veilige buurt kunnen veroorloven, en algemene angst voor inflatie die kostbare besparingen wegvaagt. De Harris-campagne nam die angsten niet volledig weg.

‘De komende periode is een uitgelezen kans voor de Democraten om nieuw leiderschap, een nieuwe boodschap en een nieuwe weg voorwaarts te creëren. Het is nu of nooit, anders wordt Trumps Make America Great Again-beweging alleen maar sterker.’

Manon Portos Minetti, Amerikanist en historicus gespecialiseerd in koloniaal geweld in de VS:

‘Het eerste wat in mij opkomt is een citaat dat door Walter Benjamin wordt toegeschreven aan Franz Kafka in een gesprek over Europa – begin 20ste eeuw – en de neergang van de mensheid: ‘Onze wereld is slechts een slechte, onrustige grillen van God, een slechte dag.’ - ‘Dus was er - buiten deze fenomeenwereld die we kennen - hoop?’ - Hij glimlachte: ‘Oh, hoop is er genoeg, oneindig veel hoop, alleen niet voor ons.’

‘Naar mijn mening maakt de herverkiezing van Donald Trump dit meer dan honderd jaar oude sentiment weer actueel. Vanuit het comfort van een (schijn)afstand van de consequenties van een tweede termijn Trump, door geografische afstand of een afstand vanuit privilege, of vaak een combinatie van beide, is er in deze krant meerdere keren geopperd dat sommige duiders, columnisten en kenners, onterecht doemdenkers zouden zijn. Dat het uiteindelijk allemaal wel los zal lopen.

‘In de geleefde ervaring van veel Amerikanen zal dat comfort echter ver te zoeken zijn: geliefden zullen overlijden omdat ze geen medisch noodzakelijke abortus konden laten plegen, meer mensen zullen getroffen worden door klimaatcatastrofes die zullen verergeren door (non-)beleid van een klimaatverandering ontkennende regering, de kosten van levensonderhoud zullen voor veel Amerikanen nog verder omhoog gaan door de aangekondigde importheffingen en op internationaal niveau zijn de schaduwen van Trump en Elon Musk al sinds eind vorig jaar zichtbaar.

‘Ik heb weinig tot geen hoop voor het 249 jaar oude *settler-colonial project* dat we de Verenigde Staten noemen. Met de tweede verkiezing van Trump is het masker nu toch echt af en het voelt als een overweldigend slotstuk van een geschiedenis van landroof, inheemse genocide, angst voor niet-noordwest-Europese immigratie, intergenerationele raciale slavernij, vrouwenonrecht, hyperkapitalisme, oligarchie en imperialisme. Wel heb ik hoop voor wat er daarna kan opbloeien...’